

[Karl Olsen.]

kapitaltilførsel på ca. 1 milliard kr. Af denne forøgelse er ca. 300 mill. kr. afdrag på gæld eller konvertering af gæld, men resten er ensbetydende med, at staten bruger flere penge, end den har. Foruden at staten har udnyttet skatteevnen til den yderste grænse, må den for at klare sig igennem dræne låne-markedet. Kreditstramningen er af naturlige grunde løstnet. Forbedringen af landets betalingsbalance har ført til, at bankernes kassebeholdninger, som i september 1951 udgjorde 723 mill. kr., ved udgangen af marts 1952 var steget til 859 mill. kr. Tager man den del af kassebeholdningerne med, der er anbragt i skatkammerbeviser, når man op på over 1 milliard kr.

Den lempeligere kreditsituation afspejler sig også i obligationskursernes støtte stigning, og der er i dag lettere adgang til at få lån end på noget andet tidspunkt i det sidste års tid. Denne lettelse i kreditsituationen er et udtryk for en sund udvikling, sålænge den skyldes bedringen i betalingsbalancen. Men vil man forcere denne naturlige stigning i pengenes mængde, rejser inflationstruslen sig igen. Man må ikke her i det høje ting, fordi det ved de på regeringens foranstaltninger gennemførte kriseforlig af november 1950 og marts 1951 er lykkedes at holde inflationen i skak, lade sig forlede til at tro, at man nu uden risiko kan skride til en stærk forøgelse af likviditeten. Rigsdagen bør derfor utvivlsomt vise stor tilbageholdenhed med hensyn til yderligere udpumpning af Marshallmillionerne. Staten må låne på stadig dyrere og dyrere vilkår, og stadig lyder herinde kravet om, at staten skal gøre sine udlån billigere. Regeringsforslaget om udlån af Marshallmillioner må absolut siges at ligge i overkanten af det økonomisk forsvarlige, om ikke kanten allerede er overskredet med det foreslåede beløb. Rigsdagen bør støtte regeringen i, at der ikke igen opstår en situation mage til den, der forelå, da regeringen trådte til. En for stor likviditetsforøgelse med vor nuværende høje beskæftigelse vil forøge presset på priser og lønninger. Kun hvis der er ledig arbejdskraft af betydning og produktionskapacitet, kan vi forøge pengemængden uden påny at sætte inflationen i gang; den omstillingsarbejdsløshed, vi har i øjeblikket, betyder jo ikke ledig

arbejdskraft i den forstand, jeg her taler om. Denne sommer vil være præget af høj beskæftigelse, det vil derfor være fuldt berettiget at vise stærkest mulig tilbageholdenhed med hensyn til statens anlægsvirksomhed og under alle omstændigheder henvise vej- og byggearbejder til civile formål til den del af sæsonen, da en faldende beskæftigelse sædvanligvis sætter ind. Vi vil ikke afvise, at prisbevægelserne ude omkring os kan arte sig således, at et prisfald kan indtræde og derved overflødigøre en egentlig inflationsbekæmpelse. Men som det klart fremgår af årsoversigten, er intet i så henseende på forhånd givet, og vi ønsker fra vor side i alt fald at sikre os imod, at der åbnes for en politik, der kunne gøre de afsavn og byrder, befolkningen har måttet bære, forgæves.

Jeg vil herefter vende mig til regeringens andet hovedproblem, betalingsbalancen. Også for dette problem tegner den aktuelle situation sig med lys farve. Støt og sikkert har vi for hver måned gennem det sidste lille års tid arbejdet os ud af vor gældssættelse til udlandet. Alt tenderer imod, at vi skal gå ud af dette år med balance — og muligvis overskud. Men målet må selvfølgelig være at skabe den nødvendige valutareserve. Med den spinkle balance, vi har i øjeblikket, er vi altfor let sårbar; jeg behøver blot at pege på, at der ved sidste opgørelse meldtes om en halvering af det lille overskud, der var skabt. Særlige forhold kan have gjort sig gældende, men vi er meget sårbar og må stræbe henimod en mere konsolideret stilling. Forsvarets genopbygning stiller i denne forbindelse sine krav, og den gennemførte liberalisering stiller også sine krav om reserve.

Når hertil kommer, at målet må være en fortsættelse af liberaliseringspolitikken udover de 75 pct. — vi kender jo i denne forbindelse alle i denne sal de stærke ønsker, der rører sig i befolkningen for at få gennemført frigivelsen af så valutakrævende varer som biler og kaffe —, så må man også ville den nødvendige forudsætning, nemlig en valutareserve. Det er klart, at den sidste del af liberaliseringen, frigivelsen af de sidste 25 pct. bundne varer, må ske i takt med valutaresservens vækst. Det er klart, at investeringsimport må gå forud for forbrugsimport. Men målet må aldrig glemmes: den